

Vlaams
Parlement

vergadering **C110 – LEE17**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 6 februari 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Lode Ceysens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over planologische beroepen - 781 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het bouwvrij agrarisch gebied - 783 (2012-2013)	4

■

Waarnemend voorzitter: de heer Wilfried Vandaele**Vraag om uitleg van de heer Lode Ceyskens tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over planologische beroepen - 781 (2012-2013)**

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Voorzitter, minister, collega's, ik trap een open deur in als ik zeg dat al van in het begin van deze legislatuur heel veel belang wordt gehecht aan de ontvoogding van lokale besturen inzake vergunningenbeleid.

In het verleden zijn er schriftelijke vragen en vragen om uitleg gesteld over beroepen ingesteld door de Vlaamse administratie. Vorig jaar heeft de Vlaamse Regering de beroepsbevoegdheid verschoven naar de administrateur-generaal of de secretaris-generaal. Die beslissing heeft duidelijk een effect gehad op de beroepen. Dat kan ik vaststellen uit het antwoord op een schriftelijke vraag die ik heb gesteld.

Vandaag zou ik het willen hebben over planningsbeleid, een aspect van het ruimtelijke-orderingsbeleid. Ook hier is een belangrijke taak weggelegd voor lokale overheden. In deze thematiek kan de lokale overheid gebruik maken van de kennis en expertise die opgebouwd is op bovenlokaal vlak, dit zowel met adviezen als begeleiding. Maar de gewestelijke ambtenaar kan ook administratief in beroep gaan tegen een lokaal gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (gemeentelijk RUP), ook al is dat goedgekeurd door de bestendige deputatie, of tegen een planologisch attest afgeleverd door een lokaal bestuur.

Ik hoor echter op het terrein dat de gewestelijke administratie in deze thematiek feller en actiever zou optreden dan ooit tevoren, en ook dat er verschillen zouden zijn in de provincies. Ik weet niet of dat waar is en ik zie geruchten altijd graag bevestigd.

Minister, hoeveel gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen werden sinds 1 september 2009 goedgekeurd door de bestendige deputaties? Hoe vaak ging de gewestelijke administratie hiertegen in beroep in de afgelopen vijf jaar? Hoeveel planologische attesten werden sinds 2009 afgeleverd door lokale besturen per provincie en hoe vaak stelde de gewestelijke administratie daar administratief beroep tegen in? Denkt u niet dat, gezien de evolutie naar meer vertrouwen voor lokale besturen, we ook voor de planologische beroepen, dit best concentreren op Vlaams niveau, bijvoorbeeld bij de leidende ambtenaar? Hoe evolueert, naar uw ervaring, de lokale planningscapaciteit en hoe gaat uw administratie daarmee om?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Ceyskens, ik denk dat u vooral wilt weten of er veel beroepen worden aangetekend of niet. Ik zal u de cijfers geven.

Sinds 1 september 2009 werden er 741 gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen goedgekeurd. Het waren er 201 voor Antwerpen, 134 voor Limburg, 118 voor Oost-Vlaanderen, 112 voor Vlaams-Brabant en 176 voor West-Vlaanderen. In totaal dus 741. In de afgelopen vijf jaar, dus gerekend vanaf 2008, is er 22 keer beroep ingesteld door de planologisch ambtenaar. Dat is geen 3 procent. Slechts 5 keer werd het beroep ingewilligd.

Sinds 2009 heeft mijn administratie 77 maal advies gegeven bij een aanvraag tot planologisch attest. Het waren er 8 voor Antwerpen, 1 voor Limburg, 11 voor Oost-Vlaanderen, 18 voor Vlaams-Brabant en 29 voor West-Vlaanderen. Er zijn slechts 58 planologische attesten afgeleverd. Er is 6 keer beroep ingesteld door de administratie. Dat is geen 10 procent. Eén keer is het beroep ingewilligd. Uit het cijfermateriaal blijkt duidelijk dat het uitzonderlijk is dat beroep wordt aangetekend en nog meer uitzonderlijk dat het beroep wordt ingewilligd. Ik ben ervan overtuigd dat het lage cijfer een gevolg is van de manier van werken. Zowel bij RUP's als bij planologische attesten is er een voortraject waarbij er al rekening gehouden kan worden met de opmerkingen van de adviesinstanties en van mijn administratie.

Het witboek Interne Staatshervorming voorziet in een wijziging van de goedkeuringsprocedure voor gemeentelijke en provinciale RUP's. Hierbij wordt gesuggereerd om de definitieve goedkeuring door de hogere overheid te vervangen door een schorsingsrecht in geval van strijdigheid met de geldende structuur- en uitvoeringsplannen. Dat lijkt me een goede mogelijkheid. De bedoeling moet ook zijn om een bestuurlijke lus in te voeren, waarbij de gemeente of provincie de procedure kan hernemen waar de fout is begaan. Wij zullen uw suggestie, om dit schorsend beroep toe te wijzen aan de leidende ambtenaar, onderzoeken bij de voorbereiding van de decreetswijziging die hiervoor is vereist.

Uw vraag naar de lokale planningscapaciteit begrijp ik niet helemaal. Er is volgens mij geen probleem inzake capaciteit, omdat de meeste steden en gemeenten een beroep doen op een studie bureau of een intercommunale voor de opmaak van een gemeentelijk of provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan. Indien u doelt op de kwaliteit van het planproces en de RUP's, kan ik alleen maar vaststellen dat dit afhankelijk is van diverse factoren. Niet ieder studie bureau heeft bijvoorbeeld dezelfde kwaliteiten, maar ook de manier waarop het betrokken bestuur de ruimtelijke visie uit het structuurplan uitwerkt in een specifiek uitvoeringsplan, kan variëren. Ik merk wel dat de planvorming met strikte voorschriften à la bijzonder plan van aanleg langzamerhand begint te verdwijnen en vervangen wordt door een meer flexibele planvorming. Ik wil hierbij opmerken dat planningskwaliteit geen criterium is om al dan niet beroep aan te tekenen, maar dat wel wegens strijdigheden met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen of met een hoger RUP beroep kan worden aangetekend.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Minister, ik ben zeer tevreden met uw antwoord, zeker met de cijfers maar vooral ook met uw voorstel voor een schorsingsrecht in plaats van een beroep. Ik denk dat dat een heel wijze beslissing is en dat het de taak is van de Vlaamse overheid om toe te zien of de spelregels correct worden toegepast, veel meer dan een kwaliteitsbeoordeling te geven. Als er een schorsing is – wat me toch een vrij zware ingreep lijkt –, is het belangrijk dat het de leidend ambtenaar is die die beslissing neemt. Ik heb begrepen dat u dat wilt onderzoeken. Wij willen dat alvast warm aanbevelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het bouwvrij agrarisch gebied
- 783 (2012-2013)**

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voorzitter, minister, collega's, sinds het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werd goedgekeurd, hebben we al in veel agrarische gebieden het bestemmingsvoorschrift 'bouwvrij agrarisch gebied' zien opduiken. Dat gebeurt vanuit de begrijpelijke bekommernis om bepaalde open landschappen zo open mogelijk te houden. Wij waren het met die betrachting op zich ook vaak eens.

Toch bleek op het terrein dat deze inkleuring soms tot tegen de contouren van bestaande actieve bedrijfszetels werd doorgetrokken. Een natuurlijke economische groei – uitbreiding – wordt daardoor voor veel bedrijven de facto onmogelijk. In bepaalde sectoren waar schaalvergroting noodzakelijk is om economisch te kunnen overleven, is dat uiteraard nefast voor de leefbaarheid van bedrijven. Wij horen op het terrein dat er inzake de nieuw op te maken ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP) gewerkt wordt aan een nieuwe manier om met bedrijfszetels en de leefbaarheid van zone-eigen bedrijven om te gaan – de bestemming blijft natuurlijk agrarisch gebied –, in het bijzonder in het geval waar dergelijke bedrijfszetels, bijvoorbeeld door de gebiedsbestemming bouwvrij agrarisch gebied, dreigen geconfronteerd

te worden met beperkingen bij eventuele uitbreidingsplannen later. Dat is natuurlijk goed nieuws. De open ruimte moet in de mate van het mogelijke gevrijwaard worden, maar de zone-eigen bestemmingen mogen uiteraard ook niet de facto onmogelijk worden gemaakt. Dat er voor nieuwe RUP's een oplossing zou zijn, lost natuurlijk niets op voor de bedrijven die vandaag al, bijvoorbeeld door vroegere RUPs, omringd zijn door bouwvrij agrarisch gebied en die momenteel een aantal onbedoelde problemen hebben.

Vandaar mijn vragen, minister. Hoeveel hectare bouwvrij agrarisch gebied is er vandaag al aangeduid in Vlaanderen? Hebt u zicht op hoeveel bedrijfszetels daardoor in hun mogelijkheden beperkt worden?

Klopt het dat er in de AGNAS-RUP's (afbakingsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur) die momenteel in voorbereiding zijn, een nieuwe methodiek onderzocht wordt om om te gaan met de verhouding tussen bedrijfszetels, de noodzakelijke uitbreidingsmogelijkheden van die bedrijven en de eventuele bouwvrije agrarische gebieden?

Wat betekent dit voor bedrijfszetels die in die RUP's zullen liggen?

Kunnen deze methodiek en logica ook doorgetrokken worden naar bedrijfszetels die vandaag reeds of bijna in bouwvrij agrarisch gebied liggen zodat die bedrijven niet onbedoeld voor problemen komen te staan?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, mevrouw Rombouts, de vraag die u stelt sluit aan bij de vraag om uitleg die de heer Ceysens op 3 oktober 2012 heeft gesteld. Ik wil daar ook nog even naar verwijzen.

Voor ik echt aan uw vragen begin, wil ik nog even zeggen dat de basis voor de opmaak van de RUP's nog steeds het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) is. Het richtinggevend gedeelte van het RSV geeft duidelijk aan dat agrarische bedrijfsgebouwen essentieel zijn voor het functioneren van de agrarische structuur en er ook deel van uitmaken. Daar mag geen twijfel over bestaan.

Bij de differentiatie van de landbouwstructuur moet, nog steeds volgens het RSV, de leefbaarheid van landbouwbedrijven gevrijwaard blijven in de gebieden met de geëigende bestemming. Anderzijds bevat het RSV ook de mogelijkheid voor het aanduiden van bouwvrije gebieden wegens het strategisch karakter van een aaneengesloten landbouwgebied of belangrijke landschappelijke kwaliteiten.

Binnen mijn administratie wordt thans nagegaan hoe bij gewestelijke RUP's kan worden omgegaan met deze beleidsvisie inzake differentiatie, zonder hierbij de landbouwactiviteiten onmogelijk te maken.

Ik kom tot uw concrete vragen. Tot vandaag werd er in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP's) in totaal 2672 hectare aangeduid als bouwvrij agrarisch gebied. Als we de totaliteit van het agrarisch gebied bekijken, gaat het om een peulschil, namelijk 0,5 procent. Ik situeer dit even. In 1988, toen men sprak over de gewenste agrarische structuur – dat gebeurde onmiddellijk na de goedkeuring van het RSV –, heeft de toenmalige afdeling Land van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL) een voorstel van afbakening van 38.000 hectare bouwvrij agrarisch gebied opgenomen. Dat was ongeveer 5 procent van het totaal. We zitten nu dus aan meer dan tien keer minder.

Bij de opmaak van een GRUP wordt vertrokken van een principieel uitgangspunt om geen bestaande bedrijfszetels op te nemen in bouwvrije zones en om voldoende uitbreidingsmogelijkheden te laten buiten de als bouwvrije zone aangeduide gebieden. Alle tot nu toe afgebakende bouwvrije agrarische gebieden zijn volgens dat principe aangeduid. Indien er tijdens de openbare onderzoeken over deze ruimtelijke uitvoeringsplannen bezwaren vanuit

de betrokken landbouwbedrijven geformuleerd worden, wordt daar rekening mee gehouden, dat werd mij verzekerd.

In uitzonderlijke gevallen kan het zijn dat de grens van het bouwvrij gebied toch relatief dicht bij de bestaande bebouwing komt te liggen, bijvoorbeeld langs één zijde van de bebouwde kavel. Dat is vooral het geval indien er duidelijke fysieke grenzen zijn die deze aanduiding verantwoorden – denken we maar aan een harde grens zoals een beek, een weg, een overstromingsgebied en zo meer. Tot op vandaag zijn mij geen problemen bekend over landbouwbedrijven die hierdoor in hun uitbreidingsmogelijkheden beperkt zijn.

In een aantal planningsprocessen voor de afbakening van de landbouwgebieden wordt vandaag inderdaad nagegaan hoe in gebieden met landschappelijke waarde een meer gedifferentieerd beleid mogelijk is inzake de bebouwingsmogelijkheden voor landbouw. De gewestplannen voorzien nog, naast agrarisch en bouwvrij agrarisch gebied, in een categorie ‘landschappelijk waardevol agrarisch gebied’. Een dergelijk voorschrift wordt vandaag niet gebruikt bij de opmaak van gewestelijke RUP’s. Daarom wordt nu onderzocht in hoeverre er een specifiek stedenbouwkundig voorschrift kan worden uitgewerkt voor gebieden met specifieke landschapskenmerken, zonder hierbij de verdere groei van landbouwbedrijven te beknotten. Het zou een soort tussencategorie zijn. Een beperkt aantal gebieden zal bouwvrij worden gehouden wegens risico op wateroverlast, belangrijke erfgoedwaarden, natuurlandpotentie of landschappelijke waarde. De nieuwe methodiek willen we nu nog voorleggen aan het coördinatieplatform C-AGNAS.

Landbouwbedrijven binnen een dergelijk ‘agrarisch gebied met landschappelijke kenmerken’ zouden in principe steeds kunnen uitbreiden, als ze tenminste een aantal randvoorwaarden respecteren. Die randvoorwaarden zullen gebiedsspecifiek moeten worden bepaald in voorschriften. Het gaat dan bijvoorbeeld om bepaalde waardevolle landschapskenmerken of -structuren die behouden moeten blijven.

Ik herhaal dat dit nog maar een denkpiste is, we moeten die nog verder afdiepen, u bent heel goed geïnformeerd. Deze methodiek en de logica doortrekken naar bedrijfszetels die vandaag reeds in bouwvrij agrarisch gebied liggen, is natuurlijk niet mogelijk aangezien de plannen inmiddels werden goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Als men de bepalingen van de plannen wil wijzigen, zal men deze plannen moeten herzien. Bij lopende planprocessen kan deze methodiek, als die behouden wordt na de besprekingen onder meer in C-AGNAS, natuurlijk in de bestaande processen worden ingebracht.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt terecht aangehaald dat vandaag het aantal hectare bouwvrij agrarisch gebied beperkt is. Dat klopt, maar de vraag is of die beperkte omgeving momenteel problemen met zich meebrengt of niet. De bedrijven die er eventueel door getroffen worden, bevinden zich natuurlijk wel in een probleemsituatie. Het gaat dus om 2672 hectare. Ik hoop dat het aantal potentiële problemen beperkt is. Ik ben ook blij om van u te horen dat er meer op maat moet worden gewerkt, dat is ook iets dat we uit de vorige discussies hebben geleerd. Het moet heel duidelijk zijn dat wij erop zich geen probleem mee hebben dat tegenover een aantal open gebieden, landschappen en dergelijke, de nodige bewarende maatregelen moeten of kunnen staan. U haalt terecht aan dat rekening moet worden gehouden met de bedrijfszetels die effectief gebiedseigen en zone-eigen zijn.

De onderzoeken die u voert, zijn goed, ik zal ze verder van nabij opvolgen. Anderzijds stel ik wel vast dat het weer planologische oplossingen zijn. We moeten vaststellen dat planologische processen redelijk lange en zware procedures inhouden. Ik ben in die zin een beetje bezorgd over het antwoord op mijn laatste vraag. U haalt aan dat u momenteel geen weet hebt van bedrijven in een probleemsituatie. Ik zal u een aantal dossiers bezorgen, want ik bezit effectieve aanvragen van bedrijven die willen uitbreiden, maar dat door de

omstandigheden nu niet kunnen. Het gaat niet over veel, want het grootste gedeelte bevindt zich in agrarisch gebied, maar met de laatste meters komen ze toch in de problemen omdat ze eventueel in bouwvrij agrarisch gebied terecht komen en daardoor vandaag geen vergunning kunnen krijgen.

Als we voor die één à twee bedrijven weer een RUP moeten opmaken, dan vraag ik me af of het niet beter is om een decretale en snellere oplossing te zoeken. Kan dit verder worden onderzocht? Of zijn er andere mogelijke oplossingen? Die bedrijven zitten vandaag immers effectief met een probleem.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Minister, ik heb twee korte vragen. In antwoord op mijn vraag van 3 oktober 2012 hebt u vooral verwezen naar de motiveringsplicht. Het bouwvrij agrarisch gebied is uit de bindende bepalingen gehaald. Het mag nog, het moet niet meer. Als het wordt opgelegd bij bouwvrij agrarisch gebied, dan is de motiveringsplicht heel belangrijk voor u. Ik hoor over een nieuw planologisch initiatief. Ik mag hopen dat, als men voor de tussenoplossing kiest, men nog altijd motiveert waarom men dat gaat doen.

Ik sta open voor nieuwe dingen, maar ik vraag mij af wat de noodzaak hiervan is. Als men in agrarisch gebied zit, heeft men beperkingen. Wat bouwen betreft, zijn er twee mogelijkheden: ofwel zit men in een leefbaar agrarisch of para-agrarisch bedrijf, ofwel zit men in een zonevreemde woning waarvoor decretaal alles is geregeld. Wat is nog de meerwaarde van een tussenoplossing?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Er is nog geen tussenoplossing. Er wordt een denkpiste onderzocht. Die zal worden voorgelegd aan C-AGNAS. Misschien blijkt dat er geen enkele meerwaarde is, wat ik niet geloof. Het gaat over het landschappelijk waardevol gebied waarvan wordt gezegd om er soepel op te treden met de mogelijkheden tot uitbreiding, om niet ineens te moeten komen tot niet meer bouwen maar bouwen met voorschriften die men op voorhand kent. Maar als het geen toegevoegde waarde heeft, dan zie ik niet in waarom het er zou komen. Het is een denkpiste om dingen soepeler te kunnen maken, om meer rechtszekerheid te kunnen geven. Er moet altijd motivering zijn. Bij de toelichting lijkt me dat vanzelfsprekend.

Jullie zijn blijkbaar snel en goed ingelicht, maar wij moeten het nog voorleggen. Er is nog geen derde piste. Het is een denkpiste die we nu voorleggen aan C-AGNAS. Er is in voorzien bij de bestaande mogelijkheden, alleen is het nooit gebruikt. Laat ons nu kijken of we dat zinvol kunnen invullen. Als dat niet kan, dan moeten we dat niet doen.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik wil nog eens de minister uitnodigen om te bekijken op welke manier er eventueel voor bestaande bedrijfszetels die vandaag een knelpunt hebben, een oplossing kan worden geboden.

Minister Philippe Muylers: Ik ben altijd bereid om te kijken naar oplossingen, maar ik zie niet in, als er een planproces en een afbakening is gebeurd en er een goedkeuring is, dat er nog veel mogelijkheden zijn. Zoals ik zei, heb ik geen kennis van problemen. Als die er wel zijn, zijn er misschien nog oplossingen binnen het bestaande planproces zonder dat daarvoor de planning opnieuw moet worden aangepast. Maar afwijken van het planproces, lijkt me niet de juiste piste, want dan heb je weinig zekerheid met planprocessen. Dat gaat problemen geven. Ik ben wel altijd bereid om te zoeken naar oplossingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■